

Đến Ba Động (Trà Vinh)... Lang Thang Đi Tìm Con Chù Ụ...

Thiệt tình...! Bữa đi Duyên hải, trong lòng mình thấp thoáng lờ mờ rằng: “*Xứ này có một đặc sản chỉ xuất hiện riêng ở Ba động?*” Lục lọi mãi trong trí mới nhớ ra: “*Đó là con Chù ụ...*”

Thực ra , Chù ụ là tên của một loại giáp xác thuộc họ cua. Thoạt nhìn, Chù ụ có hình dáng tương tự con cua đồng nhưng hai cái càng của nó thì to đùng, bự chảng, nhìn u nu ú na...rất đã! Còn khi nhìn trên lưng, điểm khác biệt của Chù ụ là có những hoa văn nổi lên rất ngộ... Ngắm hoa văn này, có người tưởng tượng ra đó là mặt người, mặt ông già hoặc mặt ma quỷ hay nhăn nhó tùm lum tùm la... Với tưởng tượng rằng: “*Chù ụ là kiếp báo quả của những linh hồn ngư dân có tâm tính chưa lành nên khi chết đi. Họ bị trời phạt biến thành một con cua gấn gương mặt buồn thâm trên lưng*”.

Tối ngày chui nhủi trong lớp bùn phù sa của sông và biển hòa trộn... Với cái cảnh lưu lạc giữa hai bờ mặn - ngọt. Vì thế, mặt những chú cua này luôn nhăn nhó! Đặc biệt hơn, cái màu đỏ rực lại được lý giải như sau: “*Do các linh hồn bị đày này buồn giận bởi trong cái kiếp bị bắt làm đờn 1 con vật...*” Chúng vẫn không hiểu nổi chúng thuộc động vật thuộc sông hay biển... Có lẽ từ lời giải thích rất mộc mạc của cư dân Trà vinh xưa đã đặt tên cho loài cua này cái tên “Chù ụ” ngộ ngộ... nhằm phân biệt chúng với các loài tám cẳng hai càng khác như cua, còng, ba khía. Tuy cùng họ nhưng lại ổn định tại những vùng biển khác trên vùng đất tây nam... lang thang trên bãi biển buồn này..

Mình nghe vài hồi ức của cư dân như sau:

“ Ngày xưa... ở biển Ba động... chù ụ nhiều vô kể, chúng bò lổm ngổm trên bờ cát và đeo đặc những rễ cây mắm, đước tại những bãi bùn đặc quánh phù sa. Hồi năm, chủ yếu người dân bắt Chù ụ để làm mắm, ăn kèm cơm nguội và bún mỗi khi trái gió trở trời, biển động không dong ghe đi lưới đước... Mắm chù Ụ trộn với đu đủ hoặc dưa leo sống, chanh me, tỏi ớt , đường, rau thơm, đậu phộng rang cùng tôm khô thì ngon bá cháy, ăn nứt bụng vẫn còn thèm chảy dãi lun á... Nói hồng ngoa, mắm Chù Ụ cũng là món nhậu bắt mắt cho mấy chàng ngư dân miền quê buồn tẻ này. Bởi sau một ngày lao động cực nhọc trên biển cá bao la, khi thảnh thơi tụ họp, tào lao tán gẫu cùng nhau. Có lẽ ngoài chai rượu để Xuân Thạnh ngâm thêm trái Quách làm vị dưa cay, thì món Mắm chù ụ cùng khô chiên bằm xoài luôn là món chủ lực của vùng biển lạnh nơi cuối trời Tây nam tổ quốc.

.....

Hôm nay, ...

So với hơn 8 năm về trước mà mình từng ghé thăm...

Ba động trong mắt mình...

Nay đã lạ lẫm khá nhiều với ký ức...

Và Chù ụ cũng biến mất quá nhiều bởi chúng chết hàng do ô nhiễm và biến đổi khí hậu gắt gao...

Ghé một quán nghèo, gọi món chù ụ rang me, cô chủ bưng ra đĩa đồ ăn với lời ta thán...

- Sao ông Trời bây giờ gắt quá cô hai... Cá tôm bữa nọ chết tấp bờ nhiều lắm nè. Chù ụ cũng vậy, vác vá đi thọc bùn bắt Chù ụ, đào hết hơi mới bắt được nó ..

Giật mình, không muốn ăn nữa...

mình bước ra ngắm biển...

Ngoài kia, sóng vẫn vỗ rì rào...

Nhưng dường như trong tiếng sóng, có cả tiếng kêu than của bao sinh vật, cá, mực, cua, tôm...

Chúng đang đồng thanh kêu gào...

Vì sao chúng tôi lại chết hàng loạt...?

Mình không biết gì về điều này ... và những ngư dân cũng không hiểu tại sao..?

Chợt nhớ tới câu chuyện từng chép trong kinh thánh Cựu Ước về 7 điềm lạ: Khi Moses vâng lệnh Thiên Chúa đến báo cho Pharaon rằng, "*Hãy trả tự do dân tộc Israel sau nhiều năm họ đã sống đời nô lệ tại Ai cập kinh thành qua vài thế kỷ.*" Vì kiêu hãnh và ngoan cố nên Pharaon từ chối....
Hậu quả xảy ra đúng như 7 điềm báo mà Moses đã cảnh tỉnh người anh trai tự mãn khi tự cho mình là đệ nhất thiên hạ trong vòm trời bao la...

Trong đoạn kinh thánh ấy có câu chuyện về nước sẽ biến thành máu, cá tôm cua ếch nhảy lên bờ... gục chết tràn lan...

Bây giờ ngồi viết lan man...

Tự nhiên lòng mình xon xớt, lo lo..

sợ con cháu chúng ta sau này... *Khi thế hệ hậu duệ Việt đến Ba động tìm Chử ụ.. thì chú của này chỉ còn là 1 bức hình trên tờ giấy...*